

Polis Akademisi Kapsamlı Gelişimsel Rehberlik Programının Orta Vadeli Değerlendirilmesi¹

Medium-term Evaluation of Police Academy Comprehensive Developmental Guidance Program

Serap NAZLI²

Öz: Polis Akademisi Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) Büro Amirliklerinde gelişimsel rehberlik modeline geçiş için proje başlatılmıştır. AR-GE modeli ile yürütülen projenin temel hedefi, emniyet amiri ve memuru adaylarının yaşam kariyeri gelişimlerini desteklemek için Kapsamlı Gelişimsel Rehberlik Programı (KGRP) tasarlamak, uygulamak, değerlendirmek ve revize etmektir. Bu çalışmanın amacı, Polis Akademisi için tasarlanan KGRP'nin orta vadeli ve görüş taramasına dayalı değerlendirme yöntemi ile elde edilen verileri okuyucuya aktarmaktır. KGRP'nin değerlendirilmesi için 265 öğrenciye yollanmış değerlendirme anketi uygulanmış, PDR Büro Amirliği'nde çalışan üç personel ile odak grup görüşmesi yapılmıştır. Nicel veri analizinde, ankette elde edilen verilerin frekans ve yüzdelikleri; nitel veri analizinde ise betimsel içerik analizi yapılmıştır. Nicel veriler incelendiğinde, öğrencilerin proje çalışmalarını benimsedikleri, KGRP'yi şimdi ve gelecek yaşamlarında kendileri için yararlı olarak algıladıkları ve gelişimsel odaklı çalışmaların devam etmesini istedikleri belirlenmiştir. Nitel veriler genel olarak incelendiğinde ise, gelişimsel odaklı PDR Büro Amirliğinin çalışmalarının tedavi odaklı değil gelişimsel ve önleyici odaklı yürütülmeye başlandığı; sınıf rehberliği, psikoeğitim programları ile gruplar halinde daha fazla öğrenci ile etkileşime geçildiği; görünür ve somut uygulamalar nedeni ile hem öğrenciler hem de idari personelle güvene dayalı etkileşim kurulmaya başlandığı; ekip odaklı ve kanıt temelli çalıştıkları; psikolojik danışmanların KGRP yönetimine daha fazla zaman ayırdıkları belirlenmiştir. Elde edilen orta vadeli değerlendirme verileri, Polis Akademisi öğrencileri için tasarlanan KGRP'nin hizmeti sunan psikolojik danışmanlar ve hizmeti alan öğrencilere göre yararlı ve devam etmesi gereken bir program olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: gelişimsel rehberlik modeli, kapsamlı gelişimsel rehberlik programları, polis akademisi

Abstract: A project has been initiated in Police Academy Guidance and Psychological Counseling Department, for shifting their guidance approach to developmental guidance model. The main goal of this research-development modeled project is to design, implement, evaluate and revise Comprehensive Developmental Guidance Program (CDGP) for the sake of supporting life career development of candidate chief police and police officers. The purpose of this study is to share medium-term evaluation data of Police Academy CDGP. In order to evaluate CDGP in medium-term, a questionnaire has been applied to students at the end of the term, and a focus group discussion has been made with Guidance and Psychological Counseling Department staff. Frequency and percentage techniques have been used on data obtained from questionnaire for quantitative data analysis, and descriptive content analysis has been used for qualitative data analysis. It is identified from quantitative data analysis that; students adopted project works, they perceived CDGP as beneficial for their current and future life, and they want developmental focused works to continue. When qualitative data were analyzed, it was found out that; developmental focused works of Guidance and Psychological Counseling Department has been shifted to preventive and developmental oriented approach from treatment oriented, interaction with students has been enhanced with the help of classroom guidance and psycho-education programs, a fiduciary interaction has been formed with students and administrative staff due to observable and concrete practices, and psychological counselors have more time for CDGP administration in schools with team focused and proof based works. Obtained medium-term evaluation data show us, CDGP designed for Police Academy Students is a helpful and must continue program for both students and psychological counselors as practitioners.

Keywords: developmental guidance model, comprehensive developmental guidance programs

¹ **Yazar Notu:** TÜBİTAK tarafından desteklenen 111K175 nolu proje kapsamında yapılmıştır. Çalışmanın nicel verileri "Polis Akademisi Öğrencilerinin Yaşam Kariyeri Gelişimlerinin Desteklenmesi" başlığı ile 1. Uluslararası İş ve Meslek Danışmanlığı Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur. Projenin hayata geçmesindeki katkılarından dolayı Polis Akademisi PDR Büro Amirliği personeli başkomiser psikolojik danışman Mesut Solak'a, komiser yardımcısı psikolojik danışman Sümeyra Ömeroğlu'na, komiser yardımcısı psikolojik danışman Emrah İçtüz'er'e, psikolog Kıymet Yiğit Demir'e ve eski Polis Akademisi başkanı Prof. Dr. Zühtü Arslan'a, emniyet müdürü Refik Ürk'e; projede araştırmacı olarak katkı sunan Prof. Dr. Binnur Yeşilyaprak, Öğ. Gör. Dr. Sevgi Sezer ve Dr. Gökhan Atik'e ve uluslararası danışmanım Prof. Dr. Norman Gysbers'e çok teşekkür ederim.

² Doç. Dr., Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, E-posta:serapnazli68@gmail.com

Ülkemizde 60 yıllık geçmişi olan okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) hizmetleri, günümüzde gelişimsel rehberlik modeli temelli çalışmalar ile yürütülmeye çalışılmaktadır. Gelişimsel rehberlik modelinden ülkemizde 1990'lı yıllarda söz edilmeye başlarken (EARGED, 1999; Erkan, 1995a, 1995b, 1995c, 1999); 2000'li yıllarda Türkçe literatür artmaya başlamıştır (Doğan, 2001; Erkan, 2001; Korkut, 2004; Külahoğlu, 2001; Nazlı, 2014; Özyürek, 2012; Özyürek, Sanal, Çelikkıran, Dincel ve Gölcük, 2013; Yeşilyaprak, 2012, 2013). Okullarda ilk pilot uygulamalar 2000-2002 yıllarında yapılmış (Nazlı, 2006); Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) 2005-2006 öğretim yılında ilköğretim düzeyinde gerçekleştirdiği yapılandırma ile gelişimsel rehberlik temelli uygulamalar yaygınlaşmaya başlamıştır.

Geleneksel rehberlik modeli ile gelişimsel rehberlik modeli arasında pek çok farklılık vardır. Önemli farklılıklardan birisi "değerlendirme" çalışmalarıdır. Geleneksel rehberlik modelinde üzerinde yeterince durulmayan değerlendirme çalışmaları, 1970'li yıllarda kanıta dayalı çalışmaya gereksinim duyulunca gelişimsel rehberlik modelinde değerlendirme önemsenmiştir. Özellikle PDR hizmetlerinin öğrencilere katkısını belirleme ve okul psikolojik danışmanının ne yaptığını kanıtlama gereği hissedilmeye başlanılmıştır (Coy ve Sears, 1993; Gysbers, 1997; Schmith, 1993; Sink ve MacDonald, 1998).

Gelişimsel rehberlik modelinde "program" merkezi konumdadır. Kapsamlı Gelişimsel Rehberlik Programı (KGRP) olarak adlandırılan bu programda değerlendirme oldukça önemli bir yer tutar (Gysbers ve Henderson, 2012). KGRP her eğitim kurumunun yapısı ve öğrencilerinin ihtiyacı dikkate alınarak, sistem perspektifine göre beş aşamada (planlama-tasarlama-uygulama-değerlendirme-geliştirme) tasarlanır. Buna rehberlikte program tasarımı adı verilir. Planlama aşamasında KGRP'nin alt yapısı hazırlanır ve politikası belirlenir. KGRP politikası diğer aşamaların yönünü belirleyerek, okul psikolojik danışmanına kılavuzluk görevini sağlar. Tasarlama aşamasında ise bir önceki aşamada belirlenen politika temel alınarak KGRP'nin üç ögesi (içerik, örgütsel yapı ve kaynaklar) belirlenir ve uygulanacak programlar (Örn., sınıf rehberliği programı, psikoeğitim programları, akran yardımcılığı programı, ebeveyn-öğretmen konsültasyon programı vb.) tasarlanır. Uygulama aşamasında KGRP eyleme konulur. Değerlendirme aşamasında da elde edilen veriler incelenerek KGRP'nin hedefine ulaşip ulaşmadığı kontrol edilir. Geliştirme aşamasında değerlendirme verileri incelenerek KGRP'nin güçlendirilmesi gereken yönleri belirlenir ve tüm programlar revize

edilir (Nazlı, 2014). Değerlendirme, KGRP tasarım sürecinin 4. aşamasının yer alıp, oldukça kapsamlı çalışmaları gerektirir.

Gysbers ve Henderson'a (2012) göre, KGRP'de değerlendirme üç boyutta yapılır: Psikolojik danışman'ın performansının değerlendirilmesi, KGRP'nin değerlendirilmesi ve sonuçların/ürünlerin değerlendirilmesi. Psikolojik danışmanın performansının değerlendirilmesinin amacı, hem psikolojik danışmanın mesleki gelişimine katkı sunmak hem de psikolojik danışmanın sunduğu hizmetin kalitesini artırmaktır. KGRP'nin değerlendirilmesi ile program tasarımı sırasında verilen kararların isabetlilik derecesi kontrol edilir, öğrencilerin rehberlik programının hedeflerine ulaşma düzeyi belirlenir. Aynı zamanda KGRP'nin değerlendirilmesi ile uygulanan programının ne oranda etkili ve verimli olduğunu belirlemektir. Sonuçların değerlendirilmesinin amacı, öğrencilerin rehberlik programının kendilerine kazandırmaya çalıştığı yeterlikleri hangi oranda edindiklerini belirlemektir.

Gibson ve Mitchell'a (1990) göre rehberlik çalışmalarını değerlendirmek üzere üç yöntemden yararlanılır. Bunlar: Ön-son ölçüm yöntemi, karşılaştırma yöntemleri ve görüş taramasına dayalı yöntemler (Akt., Yeşilyaprak, 2012). Gysbers (1997) değerlendirmenin yalnızca bir kez ve yılsonunda yapılmadığını, KGRP'nin uygulama aşaması ile birlikte başladığını belirtmektedir. Gelişimsel rehberlik modelinde değerlendirme kısa, orta ve uzun vadede yapılır. Kısa vadeli değerlendirme psikoeğitim, sınıf rehberliği ve benzeri programların uygulamasının hemen sonunda; orta vadeli değerlendirme belirli bir zaman periyodundan sonra (2-3 ay, yılsonu); uzun vadeli değerlendirme ise öğrenciler mezun olduktan sonra (2, 3, 5 veya 10 yıl) KGRP'nin etkisinin değerlendirilmesidir.

Proje kapsamında, Polis Akademisi için tasarlanan ve iki yıldır Güvenlik Bilimleri Fakültesi'nde uygulanan KGRP'nin değerlendirme çalışmaları, kısa ve orta vadeli olarak değerlendirilerek revize çalışmaları yapılmıştır. Kısa vadeli değerlendirmeler, sınıf rehberliği ve psikoeğitim programlarının hemen bitiminde ön-son ölçüm yöntemi ile yapılmıştır. Orta vadeli değerlendirme ise, her iki öğretim yılı sonunda (başka deyişle 2011-12 ve 2012-13 eğitim-öğretim yıllarında) görüş taramasına dayalı değerlendirme yöntemine göre öğrencilere yapılan yıl sonu değerlendirme anketleri, PDR Bürosu personelinin izlenimlerini almak için odak grup görüşmeleri ile yapılmıştır. Bu çalışmanın amacı, Polis Akademisi KGRP uygulamalarının ikinci yılının sonunda orta vadeli ve görüş taraması yöntemine dayalı olarak

yapılan değerlendirme verilerini paylaşmaktır. KGRP'nin yılsonu değerlendirme verileri hizmeti alan öğrenciler ve hizmeti sunan psikolojik danışmanların perspektifinden ele alınarak literatür ile tartışılmıştır.

Yöntem

Polis Akademisi PDR Büro Amirliklerinin gelişimsel rehberlik modeline göre yeniden yapılandırılması için proje başlatılmıştır. AR-GE modeli ile yürütülen proje 15 Eylül 2011 tarihinde başlamış; projenin ilk iki yılında çalışmalar Güvenlik Bilimleri Fakültesi'nde (GBF) yürütülmüş, üçüncü yılında ise çalışmalar Yozgat Polis Meslek Yüksekokulu (PMYO) ve Ankara Polis Koleji'ne uyarlanmaya başlamıştır.

Bu çalışmada iki yıl (2011-12 ve 2012-13 eğitim-öğretim yılları) uygulanan Polis Akademisi KGRP'nin orta vadeli değerlendirmesi, Gibson ve Mitchell'in (1990) 'görüş taramasına dayalı değerlendirme yöntemi' olarak adlandırdığı yöntemle yapılmıştır. PDR çalışmalarını değerlendirmek için kullanılan bu yöntemde uygulanan program hakkında öğrencilerin, uzmanların, yöneticilerin, öğretmenlerin ve velilerin görüş ve değerlendirmeleri; anket, soru listeleri, derecelendirme ölçekleri vb. araçlarla saptanır (Akt., Yeşilyaprak, 2012). Bu başlıkta önce iki yıl süresince uygulanan Polis Akademisi KGRP hakkında kısa bilgi verilmiş; daha sonra veri toplama tekniği, araçları ve analizi üzerinde durulmuştur.

Polis Akademisi KGRP Çalışmaları:

Polis Akademisi emniyet teşkilatının personelini yetiştirmek için 1937 yılında kurulmuş bir eğitim kurumudur. Polis Akademisi memur, amir ve yönetici ihtiyacını karşılamak için ön lisans, lisans ve yüksek lisans düzeyinde eğitim-öğretim faaliyetlerini yürüten; bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak üzere yapılandırılmıştır. Günümüzde Polis Akademisi bünyesinde Güvenlik Bilimleri Fakültesi (GBF), 26 Polis Meslek Yüksek Okulu (PMYO), Güvenlik Bilimleri Enstitüsü ve Araştırma Merkezleri Başkanlığı ile faaliyetlerini sürdürmektedir. GBF mezunları polis amiri, PMYO mezunları ise polis memuru unvanı ile göreve başlamaktadır. GBF'de 2012-13 eğitim-öğretim yılında 1859 öğrenci öğrenim görmektedir.

Polis Akademisi PDR Büro Amirlikleri 2008 tarihli İçişleri Bakanlığı onaylı Emniyet Genel Müdürlüğü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Büro Amirlikleri kuruluş, görev ve çalışma yönetmeliği çerçevesinde hizmet vermektedir. Bu yönetmelikte Polis Akademisinde yer alan tüm PDR Büro Amirliklerinin iki ana görev verilmiştir. Birincisi, Polis Akademisi'nde görev yapan personele ve ailelerine hizmet sunmak;

ikincisi, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesi ve Polis Meslek Yüksek Okullarında öğrenim gören öğrencilere hizmet sunmaktır. Proje çalışmasından önce, Güvenlik Bilimleri Fakültesi PDR Büro Amirliği yönetmelik çerçevesinde öğrenciye yönelik yürüttüğü çalışmalar şunlardır:

- Rehberlik ve Psikolojik Danışma Büro Amirliği büroya başvuran ya da sevk edilen öğrenciye bireysel psikolojik danışma veya grupla psikolojik danışma faaliyetlerinde bulunur.
 - Öğrenciye tarama amaçlı ya da gerektiğinde test, envanter ve anket uygular ve sonuçlarını değerlendirir, kayıtlarını tutar.
 - Büroya yönlendirilen öğrencinin sorun alanları sorumluluk sınırını aştığı takdirde, hekime sevkte bulunur ve hekimle koordineli faaliyetlerini yürütür.
 - Her yıl Temmuz ve Ocak aylarının ilk haftasında büroda yapılan yıllık faaliyet ve sonuç raporlarını Personel Daire Başkanlığına gönderir.
- Projede Norman Gysbers'in danışmanlığında,

ASCA ve Gysbers'in K-12 Kapsamlı Rehberlik Program Modeli (ASCA and Gysberian K-12 Comprehensive Guidance Program Model) temel alınarak çalışılmıştır. Modelde, KGRP beş aşamada (planlama, tasarlama, uygulama, değerlendirme ve geliştirme) tasarlanır (Gysbers ve Henderson, 2012). Projede KGRP tasarım aşamalarında yapılan çalışmalar özetle şunlardır:

1. *Planlama:* KGRP'nin alt yapısının hazırlandığı, ön hazırlıklarının yapıldığı ilk aşamadır. Bu aşamada Polis Akademisi'nin vizyon ve misyonu ile öğrencilerinin ihtiyaçları dikkate alınarak, gelişimsel rehberlik modelinin yapısı ile ilişkilendirilmiştir. Öğrencilerinin ihtiyaçlarını belirlemek için Ekim 2011 tarihinde GBF'de öğrenim gören 344 öğrenciye ihtiyaç analizi anketi uygulanmış; PDR Büro Amirliği personeli ve akademi yetkililerinin görüş ve öneri alınmıştır. Planlama aşamasında yapılan çalışmalar doğrultusunda KGRP'nin politikası belirlenmiştir.

2. *Tasarlama:* Birinci aşamadan elde edilen verilere dayanarak, KGRP'nin genel taslağının hazırlandığı aşamadır. Bu aşamada ihtiyaç analizi verileri dikkate alınarak gelişimsel rehberlik modelinin üç ögesi (içerik, örgütsel yapı ve kaynaklar) belirlenmiş; altı temel programı (okul kapsamlı etkinlikler, psikoeğitim, sınıf rehberliği, konsültasyon, koordinasyon ve akran yardımcılığı) hazırlanmıştır (Polis Akademisi KGRP için bkz., www.polisakademisi.org).

3. *Uygulama:* Tasarlanan altı temel programın uygulamaya konulduğu aşamadır. Tüm programlar proje yürütücüsünün koordinatörlüğünde, proje

ekibi ve PDR Büro Amirliği personeli tarafından yürütülmüştür. İki yıl süresince KGRP'den yararlanan öğrenci sayıları şunlardır:

- Sınıf rehberliği programına toplam 450 öğrenci;
- Beş psikoeğitim programına (etkili iletişim, stres ve öfke yönetimi, psikolojik sağlık, kariyer uyumu, evlilik ve aile psikoeğitim programları) toplam 124 öğrenci;
- Okul kapsamlı etkinlikler kapsamında düzenlenen altı yaşam sohbeti konferanslarına (etkili liderlik, kendini gerçekleştirme, etkili iletişim, empati, evlilik ve aile, kişiler arası ilişkilerde sorun çözme) yaklaşık 1900 öğrenci;
- Akran yardımcılığı/ sınıf mümessilleri programına toplam 118 öğrenci katılmıştır.

4. *Değerlendirme:* Uygulanan KGRP'nin istenilen düzeyde olup olmadığı kontrol edildiği aşamadır. Bunun için uygulama aşamasında yapılan ara değerlendirmelere ek olarak, yıl sonlarında daha kapsamlı değerlendirmeler yapılmıştır. Elde edilen verilerin analizi yapılarak, revize edilmesi gereken programlar belirlenmiştir.

5. *Geliştirme:* Değerlendirme aşamasında elde edilen verilere dayanarak, uygulanan programlar gözden geçirilmiştir. Bu aşamada, değerlendirme aşamasında elde edilen veriler gözden geçirilerek, KGRP'nin öğrencilere ne oranda yeterli kazandırdığı, hangi alanlarda revizyona ihtiyacı olduğu belirlenmiş; gelecek eğitim-öğretim yılının programlarında yapılacak değişimlere karar verilmiştir.

Değerlendirme Tekniği ve Araçları:

Polis Akademisi KGRP'nin orta vadeli değerlendirilmesi için GBF öğrencilerine yılsonu değerlendirme anketi uygulanmıştır. 2012-2013 eğitim-öğretim yılı derslerin son haftası olan 6-10 Mayıs 2013 tarihlerinde, 265 gönüllü öğrenciye (73 öğrenci 1. sınıf, 73 öğrenci 2. sınıf, 66 öğrenci 3. sınıf ve 53 öğrenci 4. sınıf) uygulanmıştır.

Haziran 2013'de PDR Büro Amirliğinde görevli üç personelden (iki psikolojik danışman ve bir psikolog) odak grup görüşmesi tekniği ile KGRP'ye ilişkin görüşleri alınmıştır. Polis Akademisi PDR Büro Amirliğinde üç personel görev yapmaktadır.

Personelden biri psikolog ve yedi yıldır Polis Akademisinde çalışmaktadır. Psikolog, sivil olup herhangi bir unvanı yoktur. Diğer iki kişi PDR lisans mezunu psikolojik danışman olup aynı zamanda Polis Akademisi Fakülte ve Yüksek Okulu (FYO) mezunu olmaları nedeni ile komiser yardımcısı ve komiser unvanlarına da sahiptirler. Psikolojik danışmanlardan biri beş yıllık, diğeri üç yıllık kıdemlidir; her ikisi de Polis Akademisinde göreve başlamışlardır ve PDR yüksek lisans eğitimi yapmaktadırlar.

Odak grup görüşmesi için görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formu hazırlanırken geçerlik ve güvenilirliğine özen gösterilmiş; soruların açık-uçlu olmasına, esnek olmasına, katılımcıyı yönlendirmemesine ve "neden" yerine "ne" soruları olmasına dikkat edilmiştir (Farber, 2006; Hill, Thompson ve Williams, 1997; Stiles, 1993; Tinsley, 1997).

Verilerin Analizi

Nicel veri analizinde anketten elde edilen verilerin frekans ve yüzdeleri hesaplanmıştır. Elde edilen veriler dört çizelgede toparlanarak bulgular başlığında aktarılmıştır.

Nitel veri analizinde, betimsel içerik analizi yapılmıştır. Betimsel içerik analizde, araştırmada elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır (Farber, 2006; Hill, Thompson ve Williams, 1997; Yıldırım ve Şimşek, 1999). Araştırmada elde edilen verilerin betimsel içerik analizi dört aşamada yapılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 1999). Nitel verilerin geçerlik ve güvenilirliği (Merriam, 2013; Miles ve Huberman, 1994; Yıldırım ve Şimşek, 1999) için şunlara dikkat edilmiştir: Elde edilen nitel verilerin geçerliği için verilerin iç tutarlılığına ve kavramsal bütünlüğü sağlayıp sağlamadığına; kuramsal bağlamda tutarlılığın sağlanmasına, katılımcıların ve sınırlılıkların açıklanmasına; güvenilirlik için ise verilerin yorum katılmadan doğrudan katılımcıların ifadeleri ile sunulmasına özen gösterilmiştir.

Bulgular

1. Nicel Bulgular:

Polis Akademisi GBF öğrencilerine uygulanan yıl sonu değerlendirme anketi verileri dört tabloda toparlanarak aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1: Öğrencilerin (N=265) PDR Büro Amirliğini Algılayışları

Sorular	Evet		Kısmen		Hayır	
	f	%	f	%	f	%
Polis Akademisi bünyesinde yer alan PDR Büro Amirliğinin çalışmalarının öğrencilerin gelişimi ve gelecek yaşamı açısından yararlı buluyor musunuz?	60	22,6	99	37,4	106	40,0
PDR bürosunda çalışan personeli tanıyor musunuz?	67	25,3	112	42,3	86	32,5
PDR bürosunda çalışan personelin sizlere destek olduğunu düşünüyor musunuz?	44	16,6	108	40,8	113	42,6

Tablo 1’de görüldüğü gibi, öncelikle öğrencilerin PDR Büro Amirliğini nasıl algıladıkları araştırılmıştır. Öğrencilerin PDR Büro Amirliğinin çalışmalarının şimdi ve gelecek yaşamları için % 60’ı yararlı bulurken (% 22,6 evet, % 37,4 kısmen), % 40 yararlı bulmadıkları; PDR Bürosu personelini % 68’i tanıdıklarını (% 25,3 evet, % 42,3 kısmen), % 32,5’i ise tanımadıklarını; PDR personelinin kendilerine % 57 oranında destek olduğuna inandıklarını (% 16,6 evet, % 40,8 kısmen) ve % 42,6 ise destek olmadığını düşündükleri belirlenmiştir. Tablo 1 incelendiğinde öğrencilerin yaklaşık % 40 oranında PDR Büro Amirliğine karşı mesafeli oldukları anlaşılmaktadır.

fazla psikoeğitim programlarını ve yaşam sohbeti konferanslarını benimsedikleri ve kendileri için yararlı buldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin proje çalışmalarından memnun oldukları ve devam etmesini istedikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin % 61,1’i sınıf rehberliği programını, % 70’i psikoeğitim programlarını, % 75,8’i yaşam sohbetlerini, % 66,4’ü akran yardımcılığı programını ve % 83,4’ü konsültasyon programının devam etmesini istedikleri belirlenmiştir. Tablo 2 öğrencilerin proje kapsamında yapılan çalışmaları yararlı olarak gördüklerini ve Tablo 3 ise çalışmaların devam edilmesinden yana olduklarını göstermektedir.

Tablo 2: Öğrencilerin (N=265) Proje Çalışmalarını Algılayışları

Sorular	Evet		Kısmen		Hayır	
	f	%	f	%	f	%
Sınıf rehberliği uygulamalarımızı şimdi ve gelecek yaşamınız için gerekli bir çalışma olarak görüyor musunuz?	90	34,0	115	43,4	60	22,6
Psikoeğitim uygulamalarımızı şimdi ve gelecek yaşamınız için gerekli bir çalışma olarak görüyor musunuz?	118	44,5	121	45,7	26	9,8
Yaşam sohbetleri konferanslarımızı şimdi ve gelecek yaşamınız için gerekli bir çalışma olarak görüyor musunuz?	106	40,0	121	45,7	38	14,3
Sınıf müessillerinin eğitim alması hizmet sunduğu diğer öğrencilerimiz için yararlı oldu mu?	71	26,8	103	38,9	91	34,3
Sınıf komiserlerimizin eğitim alması hizmet sunduğu diğer öğrencilerimiz için yararlı oldu mu?	116	43,8	71	26,8	78	29,4

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin proje kapsamında yapılan çalışmaları yararlı buldukları belirlenmiştir. Öğrenciler sınıf rehberliği programını % 67,4 (% 34 evet, % 43,4 kısmen), psikoeğitim programını % 90,2 (% 44,5 evet, % 45,7 kısmen), okul kapsamlı etkinlikler kapsamında gerçekleştirilen yaşam sohbetlerini % 85,7 (% 40 evet, % 45,7 kısmen) şimdi ve gelecek yaşamlarında yararlı olarak algıladıkları; sınıf müessilleri % 65,7 (% 26,8 evet, % 38,9 kısmen) ve sınıf komiserleri ile yapılan çalışmaları % 70,6 (% 43,8 evet, % 26,8 kısmen) yararlı gördükleri belirlenmiştir. Tablo 1’de öğrencilerin % 40’ı PDR Büro Amirliğine mesafeli dururken; Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin en

Tablo 4’de öğrencilerin proje çalışmalarını şimdi ve gelecek yaşamları için % 92,7 yararlı olarak (% 39,6 evet, % 52,1 kısmen) algılayırken, sadece % 8,3 yararlı olmadığını düşündükleri; öğrencilerin % 81,1’i gelişimsel rehberlik modeli ile birlikte PDR büro amirliğinin fakültenin atmosferine olumlu katkısı olduğuna düşündükleri (% 2 6,4 evet, % 54,7 kısmen), % 18,9’ı ise fark algılamadıkları belirlenmiştir. Tablo 1’de öğrencilerin % 40’ı PDR Büro Amirliğine karşı mesafeli oldukları belirlenmiş olmasına rağmen, Tablo 4 öğrencilerin gelişimsel PDR Büro Amirliğinin çalışmaları benimsedikleri ve kendileri için yararlı olarak değerlendirdikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 3: Öğrencilerin (N=265) Proje Çalışmalarının Devam Etmesine İlişkin Görüşleri

Sorular	Evet		Hayır	
	f	%	f	%
Sınıf rehberliği etkinliklerine devam etmeli miyiz?	162	61,1	103	38,9
Psikoeğitim etkinliklerine devam etmeli miyiz?	204	77,0	61	23,0
Yaşam sohbetleri konferanslarına devam etmeli miyiz?	201	75,8	64	24,2
Sınıf müessillerinin etkili iletişim becerilerini artırıcı eğitim faaliyetlerine devam etmeli miyiz?	176	66,4	89	33,6
Sınıf komiserlerimizin öğrenciler ile iletişim becerilerini artırıcı eğitim faaliyetlerine devam etmeli miyiz?	221	83,4	44	16,6

Tablo 4: Öğrencilerin (N=265) Gelişimsel PDR Algılayışları

Sorular	Evet		Kısmen		Hayır	
	f	%	f	%	f	%
Genel olarak proje kapsamındaki faaliyetlerimizin Güvenlik Bilimleri Fakültesindeki öğrencilerimizin şimdi ve gelecekteki aile-meslek-sosyal yaşamına katkı getireceğini düşünüyor musunuz?	105	39,6	138	52,1	22	8,3
Yeni modellerle birlikte PDR büro amirliğimizin çalışma tarzının Güvenlik Bilimleri Fakültesinde fark yarattığını, okulun iklimine olumlu katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?	70	26,4	145	54,7	50	18,9

Ayrıca öğrencilere 2013-14 öğretim yılında, PDR Büro Amirliğinin hangi müdahalelere ağırlık vermelerini önerdikleri sorulmuştur. Bu soruya öğrencilerin % 72,8'i konsültasyon, % 72,5'i bireysel görüşme, % 54,3'ü yaşam sohbetleri, % 48,7'si psikoeğitim, % 46,8'i sınıf rehberliği ve % 44,2'si akran yardımcılığı müdahalelerini önerdikleri belirlenmiştir.

Genel olarak 265 öğrenciden anket yolu ile elde edilen veriler incelendiğinde öğrencilerin proje çalışmalarını şimdi ve gelecek yaşamlarında kendileri için yararlı olarak algıladıkları, KGRP müdahalelerini benimsediklerini ve devam etmesini istediklerini; gelişimsel odaklı PDR Büro Amirliğinin okulun atmosferine olumlu katkı getirdiğini düşündükleri belirlenmiştir.

2.Nitel Bulgular

PDR Büro Amirliği personeli ile yapılan odak grup görüşmesi verileri üç tema altında aşağıda verilmiştir.

1.Tema: Proje öncesi ve sonrası faaliyetler:

PDR Büro Amirliğinde görevli psikolojik danışmanlara ilk olarak "Proje öncesi PDR büro amirliği faaliyetleriniz ile proje sonrası PDR büro amirliği faaliyetlerinizi karşılaştırdığınızda çalışma yaşamınızda neler değişti?" sorusu yöneltilmiş; alınan yanıtlarda yoğun bir çalışma temposu içine girdiklerini belirlenmiştir:

Projeye başlamadan önce daha çok geleneksel rehberlik hizmeti anlayışına göre hareket ettiğimiz için ve yürüttüğümüz hizmetlerimiz de bu doğrultuda olduğu için proje ile birlikte daha yoğun bir çalışma dönemi içerisine girmiş olduk. Yoğun çalışma dönemiyle birlikte hizmet verdiğimiz öğrencilerin sayısında artışın olmasıyla birlikte rehberlik servisine karşı olan olumsuz önyargıyı da azaltmış olduk. Daha önceki dönemlerde geleneksel yaklaşımda, krize müdahale, afiş broşür çalışmaları, anket uygulaması ve bireysel psikolojik danışma hizmetlerini öğrencilere sunuyorduk. Bu hizmetlerin çoğunu da odamızda muhatap olduğumuz

öğrencilerle geçiriyorduk. Gelişimsel rehberlik modeliyle birlikte öğrenciye daha görünür olduk. Odamızdan dışarıya çıktık. Yeri geldi öğrencinin bulunduğu ortamlara girdik. Örneğin sınıf rehberliği etkinliklerinde öğrencilerin sınıflarında haftada bir ders saati beraber olduk. Psikoeğitimlerde haftada bir buçuk saat grup çalışmalarında bulduk. Ayda bir defa yaşam sohbeti organize ettik. Dönem içerisinde mükemmel eğitimleri (akran yardımcılığı) gerçekleştirdik. Tüm bu alanlarda uygulama öncesinde de gerçekleştirdiğimiz ön hazırlıklar oldu. Program hazırlama, etkinlik hazırlama, psikoeğitimlerin sunularını raporlarını hazırlama gibi. Dolayısıyla öğrenciye vermiş olduğumuz hizmet alanları arttı, buna bağlı olarak önceki dönemlere göre yoğunluğumuz artmış oldu. (Katılımcı-1)

Gelişimsel rehberlik modeli ile birlikte PDR Büro Amirliğinin yoğun çalışmaya başladığı, daha fazla öğrenci ile etkileşime girdiği ve görünür oldukları belirlenmiştir. Geleneksel odaklı uygulamalarında odalarında problemlili öğrenci bekleyen psikolojik danışman imajlarının, gelişimsel model odaklı uygulamalarda öğrencinin ayağına giden, daha fazla öğrenci ile gruplar halinde etkileşime girmek için çaba harcayan psikolojik danışmanlara dönüştüğü belirlenmiştir.

Gelişimsel odaklı çalışan psikolojik danışmanın sahip olması gereken bilgi ve becerilerin neler olduğu sorulduğunda ise farklı olduğunu ifade etmişlerdir. Gelişimsel odaklı psikolojik danışmanların öğrenci gelişimini bilmeleri, çalıştığı kurumun yapısını tanımaları ve yöneticiler ile ilişkilerini geliştirmeleri, öğrencilerin ihtiyacına göre önleyici-geliştirici programın etkili kullanımını için program geliştirme, revize etme, sınıf yönetimi, materyal geliştirme ve benzeri becerilerinin geliştirilmesi gerektiği belirlenmiştir:

Gelişimsel anlayışla hizmet sunmak isteyen bir personel çalıştığı kurumu iyi tanımalı, öğrenci profilini çok iyi bilmeli, gelişim dönemi özellikleri gibi, iyi bir gözlemci olmalı, kurumdaki yöneticileri çok iyi

tanımalı, yöneticilerle ilişkileri iyi olmalı ve öğretim ilke ve teknikleri konusunda ve öğretim materyalleri geliştirme ve uygulama konularında da beceri sahibi olması gerekiyor. Gelişimsel odaklı rehberlik hizmetine geçişle birlikte alanımızla ilgili daha çok araştırma yapmaya, öğretim ilke ve tekniklerini daha sık kullanmaya ve uyguladığımız eğitim programlarında sınıf yönetimi konusundaki bilgi ve becerilerimizi daha çok kullanmaya başladık ve uyguladığımız programlarda kendimizde eksik gördüğümüz bilgi ve becerileri gidermeye çalıştık. Eski modele baktığımızda dikkatimizi çeken en önemli özelliğin eski modelin daha çok kriz yönelimli olduğu ve önleyici amaçlı bir programı bünyesinde barındırmadığıdır. (Katılımcı-2)

Genel olarak birinci temadaki veriler incelendiğinde, gelişimsel odaklı PDR çalışmalarında müdahale sayısının artmasının yoğunluğa neden olduğu, daha fazla öğrenci ile etkileşim kurdukları, odalarında oturup problemli öğrenci beklemek yerine önleyici-geliştirici programlar ile hizmet sunmak için odalarından çıktıkları ve daha görünür hale geldiği anlaşılmaktadır. Geleneksel rehberlik modeli ile birlikte kriz yaklaşımı yerine önleyici yaklaşıma geçildiği; gelişimsel model ile birlikte öğretim ilke ve teknikleri ve sınıf yönetimi becerilerini kullandıkları ve daha çok araştırma yaptıkları ve kendilerini mesleki anlamda geliştirmek durumunda kaldıkları belirlenmiştir.

2. Tema: PDR bürosunun öğrenci ve personel ile etkileşimi:

PDR Büro Amirliğinde görevli psikolojik danışmanlara “Gelişimsel odaklı çalışmalarınız ile birlikte öğrenciler ve fakülte personeli ile etkileşiminizde değişimler oldu mu?” sorusu yöneltilmiş, alınan yanıtlarda hem öğrenciler hem de fakülte personeli ile pozitif bir etkileşim içine girdikleri belirlenmiştir. Ayrıca psikolojik danışmanların yılsonu değerlendirme anketlerinden elde edilen Tablo 1’deki verileri yorumlamaları istenilmiş, öğrencilerin mesafeli duruşlarının nedenleri de anlaşılmıştır:

Gelişimsel modele geçişle birlikte okul yöneticilerinin ve okulun öğrencilerle ilgili birimlerindeki personellerin rehberlik servisiyle ilgili önyargılarının önüne geçmeye ve rehberliğin disiplin veya ceza yeri olmadığını anlaşılmasına başladık diyebiliriz. Bu önyargıların olmasında önceki çalışma tarzımızda etkili oldu çünkü çoğunlukla sorunlu öğrencilerle ilgileniyorduk, bu

öğrencilerin zihinlerindeki rehberlik disiplin ve ceza yeridir anlayışının pekişmesine sebep oluyordu hem de öğrencileri rehberlik servisinden, bu tür yerlerden yardım alma fikrinden uzaklaştırıyordu. (Katılımcı-1)

Burası yatılı bir okul. Öğrenciler 24 saatlerini beraber geçirdikleri için birbirlerinden çabuk etkileniyorlar ve birbirlerine güveniyorlar. Bu model sayesinde daha çok öğrenci PDR bürosunda çalışanları tanımaya başladı ve daha çok öğrenciye ve yöneticiye büromuzu tanıtmaya imkân bulduk. Daha önce böyle uygulamalar ve faaliyetler yapılmadığı için, öğrenci kendileri için bir şeyler yapıyor olmasından mutlu oldular ve daha fazlasını talep ettiler. Bu durum özellikle psikoeğitimler sonrası yaşandı. Öğrenciler daha önceleri hiç bilmedikleri ve üzerine hiç düşünmedikleri konular hakkında düşünme ve bilgi edinme fırsatı buldu. Birbirlerini ve bizleri daha yakından tanıma fırsatı buldular. Bu faaliyetler çerçevesinde bizimle bu uygulamalarda yer alan öğrenciler, daha fazla eğitim talep ettiler. Uygulamaların devamını istediler ve arkadaşlarını da eğitimlere davet ettiler. (Katılımcı-3)

İkinci temada psikolojik danışmanlardan elde edilen nitel veriler, öğrencilerden elde edilen nicel veriler ile paralellik göstermektedir. Özellikle Tablo 1 incelendiğinde, öğrencilerin yaklaşık % 40’ının PDR Bürosuna karşı mesafeli durdukları, ancak Tablo 2 ve Tablo 3’de gelişimsel odaklı müdahaleleri benimsedikleri anlaşılmaktadır. Psikolojik danışmanlar, 2008 yönetmeliğinde belirtilmesi de PDR Büro Amirliklerinin “akademiye öğrenci alımları esnasında ve öğrenimleri süresince öğrencilerin ileride ‘silahlı’ bir meslekte bulunmalarının uygun olup olmadığı belirlemek” gibi çok önemli bir görevleri olduğunu söylemişlerdir. Bu görev nedeni ile öğrenciler PDR Büro Amirliklerine mesafeli durmakta ve zorunlu olmadıkça gönüllü olarak PDR bürolarına gelmedikleri belirtilmektedir. Ayrıca, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesi öğrencileri, parasız ve yatılı öğrenim görmektedirler ve okuldan atılmaları durumunda maddi bedel ödemek durumundadırlar. Bu durum, PDR hizmetlerini disiplin ve ceza yeri olarak algılamalarına neden olmaktadır. Öğrencilerin bu önyargılarının oluşmasında, geleneksel rehberlik uygulamalarının pekiştirici rol oynadığı belirlenmiştir.

Polis Akademisi PDR Büro Amirliğinde personelinin haftada 40 saat çalıştıklarını ve gelişimsel model ile birlikte zamanlarının çoğunu öğrenciler ile geçirdiklerini belirtmişlerdir:

Haftada 40 saat çalışıyoruz. Kısaca haftada gelişimsel rehberlik faaliyetlerine ortalama 24 saatimizi ayırdık. Bunun geri kalan 16 saat ise diğer faaliyet alanlarımız için de bizi biraz zora sokuyordu. Çünkü düzenli takip ettiğimiz bireysel görüşmelerimiz ve gün içerisinde bize danışmak için gelen öğrencileri de düşündüğümüzde gerçekten 16 saat yetmiyordu bile. Bu arada sadece öğrenciye hizmet verdiğimiz düşünülmesin. PDR bürosu olarak okulda çalışan personele ve personel ailelerine de hizmet vermekle yükümlüyük. Personel ve yakınlarıyla bireysel görüşmeler, personel için aylık hazırladığımız bülten çalışması ve zaman zaman personel için de organize ettiğimiz seminerler, ayrıca yılda bir kez toplamda 4 hafta süren teşkilata polis alım seçme sürecinde mülakat komisyonunda daimi görevli olduğumuz da düşündüğünüzde mesai saatlerimiz yoğun ve dolu dolu geçiyordu. Çoğu zaman bu kadar işi 3 personelle bir arada götürmekte zorlanmadık da değil.
(Katılımcı-1)

PDR Büro Amirliğinin yalnızca öğrenciler ile değil fakülte personeli ile de etkileşimlerinin olumlu yönde değiştiği ve okul yönetiminden daha fazla destek almaya başladıkları belirlenmiştir:

Açıkçası görünür değildik. Odalarımızda, kendi isteğiyle, arkadaşı aracılığıyla, sınıf komiserinin aracılığıyla ve doktorun yönlendirmesiyle gelen öğrencilere bireysel psikolojik danışma hizmeti sunuyorduk. Yapılan bireysel görüşmeler gizlilik çerçevesi içerisinde yürütüldüğü için, sunduğumuz hizmetin reklamını yapma gibi bir durumumuz yoktu. Dolayısıyla yönetim de bizim iş yapmayan bir yer olarak görebiliyordu. Bu modelle birlikte öğrencilere ulaşılmış, öğrencilere kişisel, sosyal, psikolojik ve mesleki alanlarda bilgilendirmeler yapılmış farkındalık düzeyleri artırılmıştır. Dönem sonları rehberlik kurullarında, yılsonu raporlarımızda yönetime ayrıntılı olarak programlarımızdan bahsettik ve şartıcı şekilde tüm bunları siz mi yaptınız tepkileri aldık. Tabii bunlarda bizim motivasyonumuzu artırıyor.
(Katılımcı-3)

Genel olarak ikinci temadaki veriler incelendiğinde PDR personelinin öğrenciler ile etkileşimlerinin arttığı, onlardan olumlu geribildirimler aldıkları ve önyargıların azalmaya ‘başladığı’ anlaşılmaktadır. Psikolojik danışmanlar haftalık çalışma saatlerinin

çoğunu programları (sınıf rehberliği, psikoeğitim, akran eğitimi vb.) uygulama, revize etme ile geçirdiklerini belirtmişlerdir. Önleyici-gelişimsel müdahalelere daha fazla zaman ayırmalarından dolayı sadece öğrenciler ile değil fakülte personeline de olumlu izlenim verdiği ve özellikle yöneticilerden daha fazla destek almaya başladıkları anlaşılmaktadır. Öğrencilerden elde edilen nicel bulguların (özellikle Tablo 2 ve 4) “kısmen” de yoğunlaşması ile nitel verilerde personelin “bu modelle birlikte artık başladı” cevaplarının paralel olduğu; iki yıllık KGRP çalışmalarının fakültenin atmosferinde hissedilmeye başlandığı ve PDR Büro Amirliği personeli, öğrencileri ve yöneticileri arasındaki etkileşimi olumlu yönde etkilediği anlaşılmaktadır.

3. Tema: Geleneksel-gelişimsel rehberlik modelini kıyaslama:

Psikolojik danışmanlara gelişimsel rehberlik modeli ile önceki çalışma tarzı arasında ne tür farklılıklar olduğu sorulmuştur. Psikolojik danışmanlar iki yıllık çalışmalarında oldukça farklılıklar yaşadıklarını, öncelikle gelişimsel rehberliğin uzman odaklı değil ekip odaklı olduğunu belirtmişlerdir:

Gelişimsel rehberlik hizmetinin yürütülmesinde sadece rehberlik servisinde çalışan alanında uzman kişiler görev almıyor. Bu yüzden gelişimsel rehberlik anlayışı okul içerisinde hizmet götürdüğünüz kitle ile ilgili olan diğer tüm okul personelini de yakından ilgilendiriyor. Bu anlayışa göre rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde okul yöneticisi, öğrenci ile ilgili olan alt yöneticiler, öğrencilerin sınıf komiserleri, sınıf başkanları, etüt mümessilleri gibi birçok kişilere de görev düşüyor.
(Katılımcı-1)

Gelişimsel odaklı PDR Bürosu olarak çalışma tarzlarının değiştiği, daha şeffaf ve kanıt temelli çalıştıkları ve daha fazla öğrenciye hizmet götürdüklerini ifade etmişlerdir:

Yeni modelin özellikle önleyici eğitim programlarına ağırlık vermiş olması hem verdiğimiz hizmetin kalitesini arttırdı hem de ulaştığımız kitleye daha çok fayda sağladığını söyleyebiliriz. Ancak gelişimsel yaklaşımla birlikte görünür olmak, yapılan faaliyetlere okul yönetimini ve öğrencilerin çoğunu da dahil etmek bizim kendimizi tanıtmada anlamında gerçekten çok olumlu katkıları oldu. Yaptığımız işin reklamını yapabilir olduk.
(Katılımcı-3)

KGRP'nin dinamik yapısından dolayı gelişimsel odaklı çalışan psikolojik danışmanların araştırma ve geliştirme faaliyetlerine daha fazla zaman ayırdıkları, sınıf yönetimi ve öğretim materyalleri hazırlama gibi geleneksel modelde fazla kullanmadıkları becerilerini kullanmak için çaba harcamak durumunda kaldıkları, programlarını güncelleme faaliyetlerine daha fazla zaman ayırdıkları belirlenmiştir:

*Daha sonrasında ise gelişimsel rehberlik hizmeti rehberlik personelinin birtakım **bilgi ve becerilere de sahip olmasını zorunlu** kılıyor. Örneğin araştırma, alanla ilgili güncel konuları takip etme, sınıf yönetimi, eğitim-öğretim materyali hazırlama vs gibi beceriler konusunda da **eksiklerini gidermiş** ve kendini geliştirmiş bir şekilde işe başlamalıdır. Ayrıca bu hizmeti yürütmeye başladıktan sonra gerçekleştirdiği eğitim programları süresince gözlem yeteneğini çok iyi bir şekilde kullanabilmeli ve "bunu daha iyi nasıl öğretebilirim? Bunu daha iyi nasıl yapabilirim?" gibi soruları kendisine sık sık sormalı veya çalışma arkadaşlarından bu konularda süpervizyon almalıdır. Zaten gelişimsel rehberlik hizmeti dinamik bir yapıya sahip olduğu için sık sık hazırlanan **programları revize etme, güncelleme, geliştirmenin gerekli olduğunu fark ediyorsunuz. (Katılımcı-1)***

Gelişimsel modelde iş yükünün arttığı ve psikolojik danışman-öğrenci oranının hizmetin kalitesinde önemli olduğu belirlenmiştir:

*Öğrenciler onlar için, onların kişisel-sosyal-psikolojik ve mesleki alanlarda gelişimi için samimiyetle çalıştığımızı amacımızın onların yanlarında olmak ve onlara destek vermek olduğunu anlayınca bize ilişkin önyargılarda azalmış oldu. Ancak bu sayılanlar bizden gönüllü hizmet alan öğrencilerle ilgilidir. Ulaşamadığımız bizden hizmet almaya kapalı olan, rehberliği hala kötü ve güvenilmeyen bir yer olarak gören maalesef daha çok öğrenci var. Bu durum öğrencilerin geçmiş yaşantılarından, okulun ortamından da kaynaklanmaktadır. Bu tarz öğrencilere da ulaşabilmek için PDR bürosu **uzman personelinin artırılması gerekmektedir. (Katılımcı-1)***

2012-13 öğretim yılında Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesinde 1859 öğrenci öğrenim görmekte, KGRP uygulamaları ile artan iş yükünden dolayı üç psikolojik danışmanın öğrencilere yeterince ulaşamadıkları anlaşılmaktadır. Gelişimsel odaklı

PDR bürosunun imajının olumlu yönde değiştiği ve bundan psikolojik danışmanların memnun oldukları, motivasyonlarının arttığı anlaşılmaktadır:

*Gelişimsel odaklı rehberlik anlayışına göre hizmetlerimizi yürütmeye başladıktan sonra öğrenciler üzerinde gördüğümüz değişimleri fakülteadaki diğer personel üzerinde de fark etmeye başladık. Bu modelle birlikte PDR bürosu olarak daha tanınır hale geldik diyebiliriz. Ayrıca bu model sayesinde fakülte personelinin sahip olduğu önyargıları da olumlu yönde değiştirme fırsatı bulmuş olduk. **(Katılımcı-2)***

Genel olarak üçüncü temadaki veriler incelendiğinde gelişimsel rehberlik modeli ile PDR Büro Amirliğinin uzman odaklı değil ekip odaklı çalıştığı, daha fazla öğrenciye görünür müdahaleler ile önleyici tarzda çalışıldığı; daha şeffaf ve kanıt temelli çalıştıkları; program müdahalelerini geliştirmek için araştırma ve geliştirme faaliyetlerine daha fazla zaman ayırdıklarını ve bunun PDR hizmetlerinin imajına olumlu yönde yansıdığı, ancak artan iş yükünden dolayı psikolojik danışman-öğrenci oranının daha fazla önemsenmesi ve personel sayısının artması gerektiği belirlenmiştir.

Tartışma ve Öneriler

Genel olarak 265 öğrenciden anket yolu ile elde edilen veriler incelendiğinde öğrencilerin proje çalışmalarını benimsediklerini, KPGP müdahalelerini şimdi ve gelecek yaşamlarında kendileri için yararlı olarak algıladıkları ve devam etmesini istediklerini; gelişimsel odaklı PDR Büro Amirliğinin okulun atmosferine olumlu katkı getirdiğini düşündükleri belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen nicel verileri, projenin birinci yılının sonu olan 2011-12 eğitim-öğretim yılı sonunda, yine öğrencilerden elde edilen orta vadeli değerlendirme verileri ile kıyasladığımızda ise şunları söyleyebiliriz: 2011-12 eğitim-öğretim yılı sonunda GBF'de 389 gönüllü öğrenciye yılsonu değerlendirme anketi uygulanmış ve öğrencilerin % 40'nın PDR Büro Amirliğine karşı mesafeli duruş sergiledikleri; öğrencilerin % 59,3'ü psikoeğitim programını, % 79,4'ü sınıf rehberliği programını; % 58,3'ü yaşam sohbeti konferanslarını, % 50'si akran yardımcılığı programı yararlı bulduklarını belirlenmişti (Nazlı, 2012). 2011-12 eğitim-öğretim yılına oranla, 2012-13 eğitim-öğretim yılı sonunda öğrencilerin KGRP uygulamalarını daha fazla benimsedikleri ve kendileri için yararlı bulduklarının oranlarında artış olduğu; ancak öğrencilerinin PDR Büro Amirliğine karşı mesafeli duruşlarının devam ettiği belirlenmiştir.

Bunun nedeni odasında oturan ve problemlili öğrencilerle ilgilenen personelin artık kendileri ile farklı ortamlarda etkileşime geçmelerini kabullenmekte zamana ihtiyaç duyuyor olmaları olabilir.

2000-2002 yılları arasında Balıkesir ilinde dört ilköğretim okulunda yapılan ilk pilot gelişimsel rehberlik uygulamasında KGRP'nin orta vadeli değerlendirmesi için 112 öğretmene yılsonu değerlendirme anketi uygulanmıştır. Elde edilen veriler, öğretmenlerin KGRP uygulamalarını öğrencilerin gelişimine yararlı olarak algıladıkları belirlenmiştir (Nazlı, 2002). İzmir'in Bayraklı ilçesinde bir ilkokul ve ortaokulda başlatılan gelişimsel rehberlik modelinin uygulamalarının değerlendirme verileri, ASCA Ulusal Modelin ülkemiz için uygulanabilir bir model olduğunu göstermektedir (Özyürek, Sanal, Çelikkıran, Dincel ve Gölcük, 2013).

Bu çalışmada elde edilen birinci temadaki nitel veriler incelendiğinde, gelişimsel odaklı PDR Büro Amirliği çalışmalarında müdahale sayısının artmasının yoğunluğa neden olduğu, psikolojik danışmanların daha fazla öğrenci ile etkileşim kurdukları, PDR Büro Amirliğinin hizmetlerinin daha görünür hale geldiği anlaşılmaktadır. Ayrıca kriz yaklaşımı yerine önleyici yaklaşıma geçildiği; gelişimsel model ile birlikte psikolojik danışmanların öğretim ilke ve tekniklerini ve sınıf yönetimi becerilerini kullandıkları ve daha çok araştırma yaptıkları belirlenmiştir. Elde edilen bu veriler gelişimsel rehberlik modelinin ilkeleri ile paraleldir: Gelişimsel rehberlik tüm öğrenciler içindir; gelişimsel rehberliğin bir programı vardır; gelişimsel rehberlik programı yeterliklere odaklanır; gelişimsel rehberliğin merkezinde psikolojik danışmanlar yer alır (Gysbers ve Henderson, 2012; Myrick, 1997). Araştırma bulguları proje çalışmalarının gelişimsel rehberlik modelinin ilkelerini temel aldığını göstermektedir. KGRP programının üç ana öğesinin (içerik, örgütsel yapı ve kaynaklar) alt öğeleri arasında 'sistem desteği' yer almakta; sistem desteğinde araştırma ve geliştirme, mesleki gelişim, program yönetimi vb. faaliyetler yürütülmektedir (Gysbers ve Henderson, 2012). Araştırma bulguları Polis Akademisi PDR Büro Amirliğinin sistem desteğine önem verdiğini göstermektedir.

Araştırmanın ikinci temasındaki nitel veriler, KGRP uygulamalarıyla psikolojik danışmanların çeşitli KGRP müdahalelerine daha fazla zaman ayırdıkları ve gruplar halinde öğrenciler ile etkileşime geçtiğini ve bu durumunun öğrencilerin PDR Büro Amirliğine karşı önyargılarının azalmasında katkı sağladığını göstermektedir. Psikolojik danışmanlar haftalık çalışma saatlerinin çoğunu gelişimsel çalışmaları (sınıf rehberliği, psikoeğitim, akran eğitimi vb.) uygulama, revize etme ile geçirdiklerini belirtmişlerdir. Önleyici-gelişimsel çalışmalara daha

fazla zaman ayırmalarından dolayı sadece öğrenciler ile değil, PDR bürosunun fakülte personeline de olumlu izlenim verdiği ve özellikle yöneticilerden daha fazla destek almaya başladıkları anlaşılmaktadır.

Gysbers ve Henderson (2012), geleneksel rehberlikte destekleyici, pasif rolde olan psikolojik danışmanların gelişimsel rehberlik ile birlikte öğrencilere çeşitli yeterlikler kazandırmak için aktif rol üstlenen kişiler haline geldiğini belirtmektedirler. ASCA'ya (2008) göre, KGRP yönetimsel ve psikolojik danışma ve rehberlikle ilgili olmayan görevleri, kriz odaklı müdahaleleri önemsemez. Bunun yerine öğrencilerin kişisel, sosyal, eğitsel ve kariyer becerilerinin gelişimini destekleyecek, sorumlu ve üretici bireyler olmalarını sağlamak için tasarlanmış rehberlik aktivitelerini ve yapılandırılmış grup yaşantılarını önemser. Geleneksel rehberlikten farklı olarak, gelişimsel rehberlik modelinde psikolojik danışmanların okuldaki öğrencilerin ihtiyaçlarına göre çeşitli programlar hazırlamaları, uygulamaları ve uygulanmasında rehberlik ederek KGRP'nin lideri olmaları beklenilmektedir (Dollarhide, 2003; Gysbers ve Henderson, 2012; Myrick, 1997). Polis Akademisi KGRP uygulamalarının literatür beklentilerine uygun olduğu anlaşılmaktadır.

Gelişimsel rehberlik modelinde psikolojik danışmanların okulda geçirdikleri 'zaman' önemlidir, çünkü Gysbers ve Henderson'a (2012) göre, KGRP yüzde yüz program odaklıdır ve zamanın etkili kullanımı için zaman dağılımının yapılması gerekir. ASCA ile Gysbers ve Henderson'un K-12 Kapsamlı Okul Rehberlik Program Modeli olarak anılan modelde, psikolojik danışmanların haftalık zamanlarının % 80'ini doğrudan servislere (rehberlik müfredatı, bireysel planlama, müdahale servisleri), % 20'sini de dolaylı servislere (sistem desteği) ayrılması önerilmektedir. Missouri eyaletinde 2004-2005 öğretim yılında yapılan araştırmada, psikolojik danışmanların haftalık zaman dağılımlarını belirlemeleri ve bu doğrultuda çalışmalarının, rehberlik programlarının verimini ve öğrencilerin akademik başarılarını arttıran önemli bir etken olduğu görülmüştür (Lapan, Gysbers ve Kayson, n.d.). Fitch ve Marshall (2004), psikolojik danışmanların zamanlarının çoğunun program yönetimi ve koordinasyon rollerine ayırmalarının hem PDR hizmetlerinin kalitesini hem de öğrencilerin akademik başarısını arttırmada etkili olduğunu vurgulamaktadırlar.

Araştırmada üçüncü temadaki veriler, genel olarak gelişimsel rehberlik modeli ile PDR Büro Amirliğinin uzman odaklı değil ekip odaklı çalıştığı, daha fazla öğrenciye görünür müdahaleler ile önleyici tarzda çalışıldığı, daha şeffaf ve kanıt temelli çalışıldığı ve bunun PDR hizmetlerinin imajına olumlu yönde

yansıdığı, ancak artan iş yükünün psikolojik danışman-öğrenci oranının daha fazla önemsenmesi gerektiği belirlenmiştir. Sink ve MacDonald (1998), 1970'li yıllarda PDR hizmetlerinde kanıta dayalı çalışmaların önemsendiğini vurgulamaktadırlar. Gysbers ve Henderson (2012) gelişimsel rehberlik modelinin uzman odaklı değil ekip odaklı olduğunu, okulda pek çok kişinin KGRP de rol ve görevi olduğunu belirtmektedirler. Wittmer (1993) gelişimsel rehberlik modeli ile birlikte odasında oturan ve problemlili öğrenci bekleyen okul psikolojik danışmanları yerine eğitim yönelimli, önleyici programlar ile öğrenciye giden psikolojik danışmanlara dönüştüğünü belirtmektedir. Benzer olarak Borders ve Drury (1992) ile Sink ve MacDonald (1998) gelişimsel PDR hizmetlerinin program yönelimli olduğunu, psikolojik danışmanın odasında oturma ve problemlili öğrenci bekleme yerine tüm öğrencilere ulaşan ve onlara çeşitli yaşam becerileri öğreten uzmanlara dönüştüğünü belirtmişlerdir. Literatürde ilkokullarda '500 öğrenciye bir psikolojik danışman', ortaokul ve liselerde '250 öğrenciye bir psikolojik danışman' (Gysbers ve Henderson, 2012) olması

gerektiği vurgulanmakta; bu oranlar Milli Eğitim Bakanlığımız tarafından da benimsenmektedir. Polis Akademisinde projenin birinci yılında dört psikolojik danışman, ikinci yılında ise üç psikolojik danışman görev yapmış; yaklaşık 1800 öğrenciye üç psikolojik danışmanın ulaşmada ve gelişimsel odaklı müdahaleleri yürütmekte zorlandıkları belirlenmiştir.

Sonuç olarak Polis Akademisi KGRP'nın orta vadeli değerlendirmesi için elde edilen nicel ve nitel veriler programın öğrenciler için yararlı olduğunu ve olumlu yönde değerlendirildiğini göstermektedir. Çalışma yalnızca görüş taramasına dayalı değerlendirme yöntemi ile yapıldığı için sınırlıdır. Elde edilen verilerin diğer değerlendirme yöntemleri ve uzun vadeli değerlendirme çalışmaları ile desteklenilmesine; Güvenlik Bilimleri Fakültesinde KGRP uygulamalarından yararlanan öğrencilerin mezuniyetlerinin ikinci, üçüncü, beşinci veya 10. yıllarında Emniyet Teşkilatında görev yapan emniyet mensuplarına katkısı belirlenmelidir. Ülkemizde her düzeyde okullarımızın yapı ve ihtiyacına göre KGRP tasarlanmalı, güçlendirme çalışmaları için kısa, orta ve uzun vadede değerlendirme çalışmalarına gereken önem verilmelidir.

Kaynaklar

- American School Counselor Association (ASCA) (2008). The role of school counselor. [Electronic version]. Elde edilme tarihi: 20 Ocak 2000. <http://www.schoolcounselor.org/content.asp?contentid=173>
- Borders, D. ve Drury, S.M. (1992). Comprehensive school counseling programs: Are view for policymakers and practitioners. *Journal of Counseling and Development*, 70, 487-499.
- Coy, D. ve Sears, S. (1993). The scope of practice of the high school counselor. Edi. In J. Witmer (Ed) *Managing Your School Counseling Programs: K-12 Developmental Strategies*. (pp.52-60) Minneapolis, MN: Educational Media.
- Doğan, S. (2001). Okullarda psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri nasıl yapılandırılabilir? 6. *Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Özet Kitapçığı*. Ankara: Nobel yayımları, s.138.
- Dollarhide, C.T. (2003). School counselors as program leaders: Applying leadership contexts to school counseling [Electronic version]. *Professional School Counseling*, www.findarticles.com
- Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi (EARGED). (1999). *Müfredat laboratuvar okulları MLO modeli*. Ankara: M.E.B.
- Erkan, S. (1995a). Rehberlik programlarının değerlendirilmesi. *Bilgi Çağında Eğitim*, 14-18.
- Erkan, S.(1995b). Rehberlik programlarının geliştirilmesi. *G.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 86-91.
- Erkan, S. (1995c). Kapsamlı rehberlik programları. *Milli Eğitim*, 128, 39-44.
- Erkan, S. (1999). Psikolojik danışmada bir değerlendirme tekniği. *Eğitim Yönetimi*, 5,18, 257-281.
- Erkan, S. (2001). *Okul psikolojik danışma ve rehberlik programlarının hazırlanması*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Farber, N.K. (2006). Conducting qualitative research: A practical guide for school counselors [Electronic version]. *Professional School Counseling*, June, www.findarticles.com
- Fitch, T.J. ve Marshall, J.L. (2004). What counselors do in high-achieving schools: A study on the role of the school counselor [Electronic version]. *Professional School Counseling*, Feb., www.findarticles.com
- Gysbers, N.C. (1997). Evaluating comprehensive school guidance program. Ed. N.C Gysbers and P. Henderson, *Comprehensive guidance programs that work II*. (pp.283-292).Greensboro, N.C. ERIC/CASS Publication.
- Gysbers, N.C. ve Henderson, P. (2012). *Developing and managing your school guidance program*. (4th ed.), Alexandria, VA: ACA.
- Hargens, M. ve Fuston, J.K. (1997). Comprehensive guidance programs of the St. Joseph School District in Buchanan County, Missouri. Ed., N.C. Gysbers and P. Henderson, *Comprehensive guidance programs that work II*. (pp.61-74). Greensboro, NC: ERIC/CASS publications.

- Hill, C.E., Thompson, B.J. ve Williams, E.N. (1997). A guide to conducting consensual qualitative research. *Counseling Psychologist*, 25, 517-572.
- Korkut, F. (2004). *Okul Temelli Önleyici Rehberlik*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Külahoğlu, Ş. (2001). *Okul psikolojik danışma ve rehberlik programlarının geliştirilmesi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Lapan, R.T., Gysbers, N.C. ve Sun, Y. (1997). The impact of more fully implemented guidance programs on the school experiences of high school students: A statewide evaluation study. *Journal of Counseling and Development*, 75, 292-302.
- Lapan, R., Gysbers, N. ve Kayson, M. (n.d.). *Missouri school counselors benefit all students, how implementing comprehensive guidance programs improves academic achievement for all Missouri students*. Missouri Department of Elementary and Secondary Education Division of Career Education.
- Merriam, S.B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*: (Çev. Ed. S. Turan), Ankara: Nobel Yayınevi.
- Miles, B.M. ve Huberman, A.M. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. Second Edition, London, U.K.: Sage Publications.
- Myrick, R.D. (1997). *Developmental guidance and counseling: A practical approach*. Third edition, Minneapolis: Educational Media Corporation.
- Nazlı, S. (2002). *İlköğretimde gelişimsel rehberlik modeli*. Ankara: MEB Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi (EARGED) Yayınları.
- Nazlı, S. (2006). Comprehensive guidance and counselling programme practices in Turkey. *Mediterranean Journal of Educational Studies*, 11, 1, 83-101.
- Nazlı, S. (2012). Geliştirme Raporu-2. TÜBİTAK 111K175 Nolu Proje.
- Nazlı, S. (2014). *Kapsamlı gelişimsel rehberlik programları*. 5. Baskı, Ankara: Anı yayınevi.
- Özyürek, R. (2012). *Okullarda psikolojik danışma ve rehberlik uygulamaları el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özyürek, R., Sanal, S.D., Çelikkıran, İ., Dincel, A. ve Gölcük, N. (2013). İzmir İli Bayraklı İlçesi Okullarda Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programı Uygulamaları. *Elde edilme tarihi: 20 Şubat 2014*. <http://bayrakliram.meb.k12.tr/>
- Schmidt, J.J. (1993). Counselor accountability: Justifying your time and measuring your worth. In Joe Wittmer, (Ed) *Managing your school counseling programs: K-12 developmental strategies*. (pp.223-238) Minneapolis, MN: Educational Media.
- Sink, C. ve MacDonald, G. (1998). The status of comprehensive guidance and counseling in the United States. *Professional School Counseling*, 2, 2, 88-94.
- Stiles, W.B. (1997). Quality control in qualitative research. *Clinical Psychology Review*, 13, 593-618.
- Tinsley, H.E.A. (1997). Synergistic analysis of structured essays: A large sample, discovery-oriented, qualitative research approach. *The Counseling Psychologist*, 25, 573-585.
- Wittmer, J. (1993). Developmental school counseling: History, reconceptualization, and implementation strategies. Ed., Joe Wittmer, *Managing your school counseling programs: K-12 developmental strategies* (pp.2-11). Minneapolis, MN: Educational Media.
- Yeşilyaprak, B. (2012). *Eğitimde rehberlik hizmetleri gelişimsel yaklaşım*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Yeşilyaprak, B. (2013). *Mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı*. 4. Baskı, Ankara: Pegem Yayınevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (1999). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Extended Summary

Medium-term Evaluation of Police Academy Comprehensive Developmental Guidance Program

Serap NAZLI

Police Academy is an institution trains chief police officers and police officers for Turkish National Police. Police Academy involves a Faculty of Security Sciences giving undergraduate degree and 26 Police Vocational High Schools giving two years of associate degree. Under the Police Academy there is a Guidance and Psychological Counseling Department in all of the faculties and vocational high schools. A remodeling project has been initiated for changing traditional guidance model to developmental guidance model in Guidance and Psychological Counseling Departments.

Method

Research-development modeled project started at 15 September 2011, and first two years of the project are administered in the Faculty of Security Sciences. Main goal of this project is to design, implement, evaluate and revise Comprehensive Developmental Guidance Program (CDGP) in compliance with the structure of Police Academy. In CDGP, classroom guidance activities (about self-knowledge, self-esteem, impressive communication, responsibility, stress-anger management, and career congruence), five psycho-education programs (about impressive communication, stress and anger management, resiliency, career congruence, marriage and family), school wide activities like life talks (about impressive communication, effective leadership, empathy, marriage and family, decision making and problem solving) services provided directly, and coordination, consultation and peer guidance services provided indirectly to the Police Academy students.

For medium-term evaluation of CDGP, an end term evaluation questionnaire has been administered to 265 volunteer students, and a focus group discussion has been made with Guidance and Psychological Counseling Department Staff (two psychological counselors and a psychologist). Obtained data from questionnaire have been used

with frequency and percentage techniques, and a descriptive content analysis has been used for qualitative data.

Results

After analyzing questionnaire data gathered from 265 students, it is identified that students perceive project works as beneficial for their current and future life (92,7 %), they adopted to CDGP interventions and want it to continue (61 % for classroom guidance, 70 % for psycho-education, 76 % for life talks, 66 % peer guidance activities, and 83 % consultation program), and they think developmental focused Guidance and Psychological Counseling Department play a role for a good school atmosphere (81 %).

Data acquired from focus group discussion made with Guidance and Psychological Counseling Department Staff, show that three main themes can be generated and these are; works before and after the project, interaction with students and other staff, comparison between traditional and developmental model.

Under the first theme (works before and after the project), according to analyzed data it can be understood that; increasing number of developmental focused intervention services causes increased work load density, department staff interact with more students, and they become more visible with their preventive-improving programs instead of waiting a problematic student in their offices. It is identified that; a preventive approach have been restored for traditional crisis focused approach, and with developmental guidance model, psychological counselors tend to make more research, care their self-improvement and use program management, instruction techniques and classroom management skills more frequently.

When the data identified in second theme (interaction with students and other staff), it is understood that interaction between students and department staff is advanced, they get positive feedbacks from students

and students' negative biases towards department staff become started to diminish. It is defined that; students perceive Guidance and Psychological Counseling department as a place for discipline and punishment because of the fact that, they have a free boarding education and when they dismissed from school they have to pay an excessive compensation, and traditional guidance applications have a reinforcing role in this perception. Psychological counselors indicated that, developmental interventions such as classroom guidance, psycho-education and peer guidance training etc., application and revision of these interventions take a lot of time in their weekly schedule. Consequently, with the help of these preventive-developmental applications, Guidance and Psychological Counseling Department creates a positive impression not only on academy students but also on faculty staff and especially administration.

Third theme (comparison between traditional and developmental model) data show us that, with

developmental guidance model, Guidance and Psychological Counseling Department become more team oriented than single specialist oriented now, they work in more preventive style for more students with more observable interventions, they work as more proof based and perspicuously, they share more time for research and development process, and all of these above make a positive effects on Guidance and Psychological Counseling services' images. However, because of the increased work load, three psychological counselors is not sufficient for 1859 students, in developmental guidance model counselor-student ratio must be considered with more attention.

CDGP has been designed according to the system of Police Academy and students' needs and applicability of the model has been tested in higher education. Obtained medium-term evaluation data show us, CDGP designed for Police Academy Students is a helpful and must continue program for both students and psychological counselors as practitioners.